

भारत का राजपत्र

The Gazette of India

ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੱਸ਼ਟ

असाधारण

EXTRAORDINARY

असाधारण

भाग XIV-अनुभाग-1

PART-XIV-SECITON-1

ਭਾਗ-XIV-ਅਨੁਭਾਗ-1

ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

PUBLISHED BY AUTHORITY

ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

[सं० 2]	नई दिल्ली,	मंगलवार, 24 अगस्त,	1993/2 भाद्र,	1915 (शक)	[खण्ड-V]
(No. 2)	NEW DELHI,	TUESDAY, AUGUST 24,	1993/BHADRA 2,	1915 (SAKA) (VOL.-V)	
[नं: 2]	ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ,	ਮੰਗਲਵਾਰ, 24 ਅਗਸਤ,	1993/2 ਭਾਦੋ,	1915 (ਸ਼ਕ)	[ਜ਼ਿਲਦ-V]

विधि और न्याय मन्त्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, मंगलवार, 24 अगस्त, 1993/2 भाद्र, 1915 (शक)

द शेड्यूलड कਾਸਟਸ ਏਂਡ ਦ ਸ਼ੇਡਿਊਲਡ ਟ੍ਰਾਈਵਜ (ਪ੍ਰਿਵੇਨਸ਼ਨ ਆਂਕ ਆਟੋਸਿਟਿਜ) ਏਕਟ, 1989 ਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾ਷ਟਰਪਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕੁਤ ਪਾਠ (ਕੇਨ੍ਦ੍ਰੀਯ ਵਿਧਿ) ਅਧਿਨਿਯਮ 1973 (1973 ਕਾ 50) ਕੀ ਘਾਰਾ 2 ਕੇ ਖਣਡ (ਕ) ਕੇ ਅਧੀਨ ਯੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੌਲਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾ ਜਾਵੇਗਾ।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE
 (LEGISLATIVE DEPARTMENT)

NEW DELHI, TUESDAY, 24 AUGUST 1993/BHADRA 2, 1915 (SAKA)

The translation in Punjabi of the Scheduled Castes and the Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989 is hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative text there of in Punjabi under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act 1973 (50 of 1973).

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤ੍ਰਾਲਾ
 (ਵਿਧਾਨ ਵਿਭਾਗ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਮੰਗਲਵਾਰ, 24 ਅਗਸਤ, 1993/2 ਭਾਦੋ, 1915(ਸ਼ਕ)

ਦ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਏਂਡ ਦ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਟਾਈਬੱਜ (ਪ੍ਰਿਵੇਨਸ਼ਨ ਆਂਕ ਐਟਰੋਸਿਟੀਜ) ਐਕਟ, 1989 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾਜੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (੬) ਅਧੀਨ ਉਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਜੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨੁਸੂਚਿ ਜਾਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿ ਕਬੀਲੇ (ਅਤਿਆਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 1989

(1989 ਦਾ ਨੰ : 33) (15 ਅਗਸਤ, 1992 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ)

(15 ਅਗਸਤ, 1992 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ)

[11 ਸਤੰਬਰ, 1989]

ਅਨੁਸੂਚਿ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਬਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਵਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਤੱਲਕ ਰੱਖਦੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸੰਗਕ ਵਿਸ਼ਿਆ ਲਈ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਚਾਲੀਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ :—

ਅਧਿਆਏ I

ਪ੍ਰਾਰੰਭ

1. (1) ਇਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿ ਕਬੀਲੇ (ਅਤਿਆਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 1989 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਸੰਖੇਪ ਨਾਮ, ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਅਰੰਭ।

(2) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ, ਜੰਮ੍ਹ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਵਾਏ, ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੈ।

(3) ਇਹ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯਤ ਕਰੇ।

2. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰਵੇਂ ਨ ਲੋੜੇ,—

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।

(ਉ) "ਅਤਿਆਚਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸਜਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ;

1974 ਦਾ 2

(ਅ) "ਸੰਘਤਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੈਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ;

(ਇ) "ਅਨੁਸੂਚਿ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿ ਕਬੀਲੇ" ਦੇ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ 366 ਦੇ ਖੰਡ (24) ਅਤੇ ਖੰਡ (25) ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ;

(ਸ) "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਉਲਿਖਤ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ;

(ਹ) "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਰ ਵਜੋਂ ਉਲਿਖਤ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ;

1860 ਦਾ 45

(ਕ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਪਦਾਂ ਦੇ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਘਤਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਹਨ, ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਘਤਾ, ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਅਰਥ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਉਪਬੰਧ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਿਸੇ ਤਤਸਥਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਤੀ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ, ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਧਿਆਏ II

ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ

ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ
ਅਪਰਾਧ ਲਈ
ਸਜਾਵਾਂ ।

3. (1) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਬਰ ਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ,—

- (i) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਨੂੰ ਨਾਖਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਘਰਣਾਜਨਕ ਪਦਾਰਥ ਪੀਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇਗਾ;
- (ii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਦੇ ਇਹਾਤੇ ਜਾਂ ਗਵਾਂਛ ਵਿੱਚ ਮਲ, ਕੂੜੇ, ਮੁਰਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਘਰਣਾਜਨਕ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਢੇਰ ਲਾਕੇ ਉਸਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪੁੱਚਾਉਣ, ਅਪਮਾਨਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਿਡਾਉਣ ਦੇ ਇਹਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ;
- (iii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਬਲ-ਪੂਰਬਕ ਕਪੜੇ ਉਤਾਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਅਥਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਿਸੇ ਭੋਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼-ਪੂਰਬਕ ਆਪਣੇ ਦਖਲ ਵਿੱਚ ਲਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਖੇਤੀ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਭੋਂ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਵਾਏਗਾ;
- (iv) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਿਸੇ ਭੋਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼-ਪੂਰਬਕ ਆਪਣੇ ਦਖਲ ਵਿੱਚ ਲਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਖੇਤੀ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਭੋਂ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਵਾਏਗਾ;
- (v) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੋਂ ਜਾਂ ਇਹਾਤੇ ਤੋਂ ਦੋਸ਼-ਪੂਰਬਕ ਬੇਕਬਜ਼ਾ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭੋਂ, ਇਹਾਤੇ ਜਾਂ ਜਲ ਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਪਭੇਂਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ;
- (vi) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਨੂੰ “ਵਗਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਲਈ ਅਰੋਪੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੋਰ ਉਸੇ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਬਰੀ ਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਬਹਿਕਾਵੇਗਾ ;
- (vii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਨੂੰ ਵੱਟ ਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਟ ਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਤ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਜਾਂ ਭੈ-ਭੀਤ ਕਰੇਗਾ ;
- (viii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠਾ, ਦਵੈਖ-ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ;

- (ix) ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਤੁੱਛ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪ੍ਰੈਚਾਉਣ ਜਾਂ ਬਿਖਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ-ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਵਾਏਗਾ ;
- (x) ਜਨਤਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੁਰਤਾ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਪਮਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਬੇਇਜਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭੈ-ਭੀਤ ਕਰੇਗਾ ;
- (xi) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਅਨਾਦਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਲੱਜਿਆ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਬਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ;
- (xii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਲਿੰਗਰ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਹੋਰਵੇਂ ਸਹਿਮਤ ਨ ਹੁੰਦੀ, ਕਰੇਗਾ ;
- (xiii) ਕਿਸੇ ਚਥਮੇ, ਜਲ-ਭੰਡਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੇਮੇ ਦੇ ਜਲ ਨੂੰ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੰਧਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਘੱਟ ਉਪਯੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (xiv) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅੜਚਣ ਪਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਥੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਿਵਾਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਅਨੁਭਾਗ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ;
- (xv) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ, ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਵਾਏਗਾ,

ਉਹ ਕੇਦ ਨਾਲ, ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ,—

- (i) ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਝੂਠੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਘੜੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਕਾਰਤ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਵਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਉਮਰ ਕੇਦ ਦੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਘੜੀ ਗਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼

ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਝੂਠੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਘੜੇਗਾ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ;

- (ii) ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਜਾਣਦ ਹੋਏ ਝੂਠੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਘੜੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਕਾਰਤ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਮੈਂਡ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਅਉਧ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਧ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਸਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ;
- (iii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਤ ਕਰੇਗਾ, ਅੱਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਵੇਟਕ ਪਦਾਰਥ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ-ਰਸਾਨੀ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਧ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ;
- (iv) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਾਸਨਾ - ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਨਾਸ ਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾਸ ਕਾਰਤ ਕਰੇਗਾ, ਅੱਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਵੇਟਕ ਪਦਾਰਥ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ - ਰਸਾਨੀ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ;
- (v) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ, ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅਉਧ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ;
- (vi) ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਲੋਪ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਝੂਠ ਹੋਣਾ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਪਬੰਧਤ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ;
- (vii) ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਪਬੰਧਤ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

1860ਦਾ 45

4. ਜੋ ਕੋਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤੌਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ - ਬੁੱਝਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸਦੀ ਅਉਧ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਰਤੌਹਾਂ ਦੀ
ਅਣਗਹਿਲੀ ਲਈ
ਸਜ਼ਾ ।

5. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਧ - ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ, ਦੂਸਰੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉਤਰਵਰਤੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਧ - ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਧ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਪਬੰਧਤ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਤਰਵਰਤੀ ਦੋਸ਼ -
ਸਿੱਧੀ ਲਈ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ।

1860ਦਾ45

6. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਅਧਿਆਏ III, ਅਧਿਆਏ IV, ਅਧਿਆਏ V, ਅਧਿਆਏ VII, ਧਾਰਾ 149 ਅਤੇ ਅਧਿਆਏ XXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ
ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਉਪਬੰਧਾਂ
ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ।

7. (1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਧ - ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਪੱਤੀ, ਚੁੱਕਵੀਂ ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਜਿਸਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲਜਾਮ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਦੀ ਖੱਲ੍ਹੂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਸੰਪੱਤੀ, ਚੁੱਕਵੀਂ ਜਾਂ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਮੁਦੱਤ ਦੇਰਾਨ, ਕੁਰਕ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ - ਸਿੱਧੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਰਕ ਰਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਬਤੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਅਰੋਪੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧ ਬਾਬਤ
ਕਿਆਸ ।

8. ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ—

(ਉ) ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਜਿਸ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲਜਾਮ ਲਗਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜ਼ਬੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਕਿਆਸ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਹਿ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ;

(ਅ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਭੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਬਤ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸਾਂਝੇ ਇਗਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

9. (1) ਸੰਘਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ,—

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ
ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ।

(੬) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ, ਜਾਂ

(੭) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਲਈ,

ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸ਼ੁਰਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਸੰਘਤਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਵਹਤੋਂਯੋਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਲਈ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਤਫ਼ਤਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕੇਗੇ।

(੨) ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸਭ ਅਫਸਰ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (੧) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ।

(੩) ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (੧) ਅਧੀਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਹਤੋਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਅਧਿਆਏ III

ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ

ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ।

10. (੧) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਾਇਤ ਤੇ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਟ ਤੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 244 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ 'ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ' ਜਾਂ 'ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਏ II ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਨ ਵੱਧ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮੁਦੱਤ ਲਈ, ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨ ਆਉਣ ਦਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ।

(੨) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (੧) ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਿਦੇਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਸੰਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਹ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(੩) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਠਾਂਡਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਬੇਨਤੀ ਤੋਂ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (੧) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰੂਪ-ਭੇਦ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

11. (੧) ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਟਾ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,—

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਹਟਣ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਜਾਂਭਤਾ।

(੬) ਨਿਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗਾ ; ਜਾਂ

(੭) ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਲੈਣ ਪਿਛੋਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (੨) ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਮੁਦੱਤ ਅੰਦਰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ,

ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਤਾਰ ਕਰਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ, ਭਿਜਵਾ ਸਕੇਗੀ।

(੨) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਸਥਾਈ ਮੁਦੱਤ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਤੇ ਅਰੋਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਠੀਕ ਪਾਲਣ ਲਈ, ਜਾਮਨ ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਰਹਿਤ, ਬੌਡ ਨਿਸ਼ਪਾਦਨ ਕਰਨਾ ਲੋੜ ਸਕੇਗੀ।

(੩) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪਰਤਾ ਸਕੇਗੀ।

(੪) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਰੋਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਸਥਾਈ ਮੁਦੱਤ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਸਥਾਈ ਮੁਦੱਤ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਪਰਤਾ ਲਏ ਜਾਣ ਤੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਉਲਿਖਤ ਅਣਗੁਜਰੀ ਮੁਦੱਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

(੫) ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਰੋਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਕੇ ਨਵੀਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਤਾਰ ਕਰਵਾ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਉਲੇਖ ਕਰੇ, ਭਿਜਵਾ ਸਕੇਗੀ।

12. (੧) ਹੋਰਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋੜੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਪ ਅਤੇ ਫੋਟੋ-ਚਿੱਤਰ ਲੈਣ ਦੇਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਪ ਅਤੇ ਫੋਟੋ-ਚਿੱਤਰ, ਆਦਿ ਲੈਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(੨) ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (੧) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਦ ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਪ ਜਾਂ ਫੋਟੋ-ਚਿੱਤਰ ਲੈਣ ਦੇਣਾ ਲੋੜਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਨਾਪ ਜਾਂ ਫੋਟੋ-ਚਿੱਤਰ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(੩) ਉਪ-ਧਾਰਾ (੨) ਅਧੀਨ ਨਾਪ ਜਾਂ ਫੋਟੋ-ਚਿੱਤਰ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਨ ਲੈਣ ਦੇਣਾ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 186 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

- (4) ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪਰਤਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ
(2) ਅਧੀਨ ਲਈ ਗਏ ਸਭ ਨਾਪ ਅਤੇ ਫੋਟੋ-ਚਿੱਤਰ (ਨੈਂਗਟਿਵ ਸਹਿਤ) ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ
ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ
ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਪਾਲਣ
ਲਈ ਡੰਨ।

13. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦਾ
ਉਲੰਘਣ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਪ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ
ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਬਲਿਕ
ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਟਰ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ
ਸਮੂਹਕ ਜੁਰਮਾਨੇ
ਅੰਦਰੋਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਮਨ
ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨਿਵਾਰਕ
ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

14. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸੀਅਰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉਪਰੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਲਈ, ਉਚਿ
ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੀਡ ਜਸ਼ਟਿਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ
ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਉਲੰਘਣ
ਕਰੇਗੀ।

15. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹਰਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਿਲਿਆਂ ਦੇ
ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ
ਉਲੰਘਣ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ
ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ।

- ਅਧਿਆਏ V

16. ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਦੇ ਉਪਰੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ
ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅੰਦਰੋਂ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਤੱਲਕ
ਰੱਖਦੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

1955 ਦਾ 22

17. (1) ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੰਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੰਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜਪਾਲਕ
ਮੰਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ, ਜਿਸਦਾ ਰੈਂਕ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਫੌਂਟ, ਪੁਲਿਸ, ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਇਤਲਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸਵਾਸ ਕਰਨ
ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ
ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਵਿਖੇ
ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ
ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ
ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਤਿਆਚਾਰ ਪਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਐਲਾਨ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਂਤੀ
ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਨੇਕ ਚਲਨੀ ਲਈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਮਨ ਅਤੇ ਅਮਨ ਚੈਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

- (2) ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਏ VIII, X ਅਤੇ XI ਦੇ ਉਪਰੰਧ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ
(1) ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

- (3) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਕੀਮ
ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ

ਅਫਸਰ, ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਮੁਨਾਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ।

18. ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਡਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਐਕਟ ਅਧੀਨ
ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਘਤਾ
ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦਾ
ਲਾਗੂ ਨ ਹੋਣਾ।

1958 ਦਾ 20

19. ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਪਰਖ ਐਕਟ, 1958 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ
360 ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ
ਪਰਖ ਐਕਟ ਦੇ
ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਸ
ਐਕਟ ਅਧੀਨ
ਅਪਰਾਧੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ
ਨ ਹੋਣਾ।

20. ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਤੱਤਸਮੇਨਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।

ਐਕਟ ਦਾ ਹੋਰ
ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਪਰਮ-
ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ।

21. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨਿਮੱਤ ਬਣਾਏ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪਰਿਪਾਲਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਂਕ ਕਰੇਗੇ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਾ।

ਐਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ
ਪਰਿਪਾਲਣ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ
ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰ
ਦਾ ਕਰੋਤਵ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਪੁਰਵਗਾਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਣਗੇ :-

- (i) ਜਿੰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੋਖੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ, ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ;
- (ii) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਭਰਣ-ਪੱਖਣ ਦੇ ਖਰਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ;
- (iii) ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ;
- (iv) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨਾ;
- (v) ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਸੂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਪਾਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਮੁਨਾਸ਼ ਪੱਧਰ ਤੇ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ;

(vi) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪਰਿਪਾਲਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਆਉ ਦੇਣ ਦੀ ਦ੍ਰਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਮਿਆਦੀ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ;

(vii) ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੌਬਰਾਂ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਵ ਕਰਨਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮੌਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ।

(3) ਕੇਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੂਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਝ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏਗੇ, ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਣ।

(4) ਕੇਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਹਰਿਕ ਸਾਲ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੀ ਮੌਜ਼ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਰੱਖੇਗੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਹੋਣ।

22. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੇਕਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿੱਤਰਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ, ਕੇਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਟੀ ਦਾਵਾ, ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

23. (1) ਕੇਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੂਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾਫ਼ੇਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਕੇਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੂਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰਿਕ ਨਿਯਮ, ਉਸਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਇਜਲਾਸ ਜਾਂ ਕਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਮਹੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅੱਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਬਾਤਲਕਰਣ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਕੇ. ਐਲ. ਮੌਹਨਪੁਰੀਆ
ਸਰਕਾਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ।
ਸਚਿਵ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ।

Secretary to Government of India.